

ЕВРОПЕЙСКА
КОМИСИЯ

Брюксел, 14.12.2018 г.
COM(2018) 852 final

ДОКЛАД НА КОМИСИЯТА ДО ЕВРОПЕЙСКИЯ ПАРЛАМЕНТ И СЪВЕТА

**относно прилагането на Регламент (ЕО) № 428/2009 за въвеждане режим на
Общността за контрол на износа, трансфера, брокерската дейност и транзита на
изделия и технологии с двойна употреба**

ДОКЛАД НА КОМИСИЯТА ДО ЕВРОПЕЙСКИЯ ПАРЛАМЕНТ И СЪВЕТА

**относно прилагането на Регламент (ЕО) № 428/2009 за въвеждане режим на
Общността за контрол на износа, трансфера, брокерската дейност и транзита на
изделия и технологии с двойна употреба**

1. ВЪВЕДЕНИЕ

Съгласно член 23, параграф 3 от Регламент (ЕО) № 428/2009 („регламента“) Комисията представя на Европейския парламент годишен доклад относно работата, извършените проверки и консултации на Координационната група по въпросите на изделията с двойна употреба (КГИДУ). Освен това в съобщение COM(2014)244 на Комисията се признава, че публикуването на доклади и на нечувствителна информация, получена благодарение на контрола, би могло да бъде от решаващо значение за засилване на прозрачността, както и за подобряване на степента на спазване на изискванията от страна на операторите и за повишаване на техния капацитет за извършване на контрол. В настоящия доклад, изготвен от Комисията с участието на държавите членки в рамките на КГИДУ¹, се представя информация относно прилагането на регламента през 2017 г. и са включени обобщени данни за контрола на износа през 2016 г.

2. РАЗВИТИЕ НА ПОЛИТИКАТА И НА НОРМАТИВНАТА УРЕДБА

2.1. Преглед на политиката за контрол на износа

След приемането на предложението на Комисията за модернизирание на контрола върху износа на ЕС² на 28 септември 2016 г. Европейският парламент и Съветът го разгледаха, с което през 2017 г. беше даден старт на законодателния процес. По-специално Комисията по международна търговия на Европейския парламент (INTA) проведе първа размяна на мнения по този въпрос на 28 февруари 2017 г., последвана от публично изслушване на 21 март 2017 г. и технически брифинг на 4 май 2017 г. INTA прие доклад по законодателното предложение на 21 ноември 2017 г., съдържащ 101 изменения, които показват широката подкрепа на Парламента за по-хармонизиран и ефективен контрол, за адаптиране на системата на ЕС за контрол на износа към нови заплахи, свързани с киберсигурността, и за вземане предвид на правата на човека като част от общата идея за по-отговорна, основаваща се на ценности търговия и за „Европа, която гарантира закрила“.

От своя страна през 2017 г. Комисията проведе серия от целеви консултации и установи контакти с ключови заинтересовани страни от промишлеността и гражданското общество. По-специално на 19 декември 2017 г. бе организиран форум за контрол на

¹ Някои компетентни органи на държавите членки също публикуват обществено достъпни доклади за търговията с изделия с двойна употреба.

² COM (2016)616. Предложението за регламент е на разположение на следния адрес: <http://eur-lex.europa.eu/legal-content/BG/TXT/?qid=1476175365847&uri=CELEX:52016PC0616>

износа съвместно с естонското председателство на Съвета на ЕС, за да се обменят мнения с представители на промишлеността и гражданското общество³.

2.2. Изменения на Регламент (ЕО) № 428/2009

През периода на докладване регламентът бе изменен еднократно. С Делегиран регламент (ЕС) 2268/2017 на Комисията⁴ от 26 септември 2017 г. бе актуализиран контролният списък на ЕС в приложение I към регламента и бяха включени измененията, договорени през 2016 г. в рамките на многостранните режими за контрол на износа.

Така контролният списък на ЕС за 2017 г. включва приблизително 170 изменения, повечето от които произтичат от Васенаарската договореност (WA) и Режима за контрол върху ракетните технологии (MTCR). Измененията по линия на Васенаарската договореност са свързани по-специално със значително преструктуриране на категория 5, част 2 „Информационна сигурност“ в списък, който в по-голяма степен следва методиката на позитивния списък, по отношение на стратегически важни изделия в точка 5A002.a и изменение на контрола на технологиите за лазери. Промените по линия на Режима за контрол на ракетните технологии (MTCR) се отнасят по-специално до изменения в контрола на „Ултра високотемпературна керамика“ и поточноформовъчни машини, въвеждането на нови контроли на ракетните двигателни системи с гориво във вид на гел и резервоарите за гориво във вид на гел, както и на аеротермодинамичните тестови съоръжения. Други промени засягат например въвеждането на две подпозиции за контрол за плазмени горелки и електроннолъчеви пушки и премахването на контрола върху вируса на тропическата треска „Денга“. Беше публикувана „Всеобхватна бележка относно измененията“ като ръководство, в което се представя общ преглед на всички технически промени в контролния списък на ЕС за 2017 г. на изделията с двойна употреба⁵. Приложения II и IV към регламента също бяха актуализирани в съответствие с измененията в приложение I. Актуализираният и консолидиран контролен списък на ЕС започна да се прилага на 16 декември 2017 г., като по този начин се позволи на ЕС да изпълни поетите от него международни ангажменти по отношение на контрола на износа и се подпомогнаха износителите от ЕС в случаите на занижаване на контролните параметри.

2.3. Национални мерки за прилагане

Регламентът е задължителен в своята цялост и се прилага пряко във всички държави членки, но предвижда, че държавите членки приемат съответните мерки за прилагане на някои разпоредби и че информацията относно тези мерки следва да се публикува в Официален вестник на Европейския съюз. Тъй като не бяха въведени нови мерки от държавите членки през 2017 г., информационната бележка от 20 август 2016 г.⁶ остана валидна през 2017 г., като предоставя общ преглед на мерките, приети от държавите членки, включващи, *inter alia*, разширяването на контрола на брокерската дейност и транзита, прилагането на контрола и по отношение на невключени в списъка изделия от съображения, свързани със защита на обществената сигурност и на правата на човека,

³ Докладът за форума е достъпен на следния адрес:

http://trade.ec.europa.eu/doclib/docs/2017/december/tradoc_156503.pdf

⁴ ОВ L 334, 15.12.2017 г.

⁵ Обобщаващата бележка е достъпна на следния адрес:
http://trade.ec.europa.eu/doclib/docs/2017/october/tradoc_156133.pdf.

⁶ Официален вестник на Европейския съюз C 304, 20.8.2016 г., стр. 3.

въвеждането на национални генерални разрешения за износ, прилагането на контрол на трансфера в рамките на ЕС за невключени в списъка изделия, както и информация, свързана с компетентните органи.

3. Дейности на координационната група по въпросите на изделията с двойна употреба

С член 23 от регламента се създава Координационна група по въпросите на изделията с двойна употреба (КГИДУ), която включва представители на държавите членки и на Комисията и чиято задача е да проучва всички въпроси, свързани с прилагането на контрола на износа с оглед практическото подобряване на съгласуваността и ефективността на контрола в целия ЕС. През периода на докладване КГИДУ проведе 6 заседания, като по този начин бе осигурен форум за консултации по редица актуални въпроси, отнасящи се до прилагането на регламента.

3.1. Консултации по въпроси, свързани с изпълнението — общ обмен на информация

КГИДУ осъществи *общ обмен на информация в подкрепа на модернизацията на контрола върху износа на ЕС*, по-специално във връзка с въвеждането на универсален контрол и транзитен контрол, както и относно валидността на лицензиите. Освен това КГИДУ подкрепи организирането на „Партньорско посещение / Семинар за контрола върху износа“ в Малта на 11 и 12 май 2017 г. с цел да се обменят неформално мнения на техническо и концептуално равнище по ключови въпроси, свързани с модернизацията на контрола върху износа на ЕС.

КГИДУ проведе също редовен *общ обмен на информация относно прилагането на националните мерки*; поради липсата на нови национални мерки през 2017 г. КГИДУ не изготви информационна бележка за публикуване в Официален вестник на Европейския съюз.

КГИДУ направи преглед на методологията и на подхода за обмен на данни и извърши *събиране на данни относно лицензирането*, обхващащо данните от 2016 г., с цел да се засили обменът на информация между държавите членки и да се увеличи степента на публична прозрачност относно контрола от страна на ЕС върху износа на изделия с двойна употреба (обобщените данни за ЕС от 2016 г. бяха използвани при изготвянето на настоящия годишен доклад за контрола върху износа).

КГИДУ осъществи надзор над дейността на експертната група „Технологии за наблюдение“ (STEG). През 2017 г. STEG проведе две срещи и проследи съответното развитие на технологиите и политиките, като направи преглед на тенденциите в лицензирането и отказите и предостави експертни познания в подкрепа на законодателния процес за модернизиране на контрола върху износа на ЕС и във връзка с техническите дискусии по линия на Васенаарския многостранен режим за контрол на износа. В контекста на дебата относно контрола на изделията за кибернаблюдение КГИДУ проведе *обмен на информация относно прилагането на контрола върху изделия от технологиите за кибернаблюдение* през 2016 г. Данните показват

увеличаващ се, но ограничен брой лицензи (139 лиценза през 2016 г.). През същия период са издадени 17 отказа за изделия от технологиите за кибернаблюдение⁷.

КГИДУ бе информирана за действията на ЕС в подкрепа на МСП, клъстерите и регионите при разработването на проекти, включващи изделия с двойна употреба (напр. програмата COSME).

3.2. Технически обмен на информация — въпроси, свързани с прилагането

- *Подкрепа за изготвяне на актуализиран вариант на контролния списък на ЕС*

С КГИДУ бяха проведени консултации и тя оказва подкрепа в процеса на изготвяне на делегиран регламент на Комисията за актуализиране на контролния списък на ЕС в приложение I към Регламент (ЕО) № 428/2009. Национални експерти, както и наблюдатели от Европейския парламент, присъстваха на специална сесия на КГИДУ на 23 май 2017 г. и направиха презентации, в които откриха най-важните изменения в контролния списък. Делегиран регламент (ЕС) 2017/2268 на Комисията бе приет на 26 септември 2017 г. и публикуван на 15 декември 2017 г.⁸

- *Обмен на техническа информация по конкретни въпроси на прилагането*

КГИДУ осъществи технически обмен на информация по конкретни въпроси, свързани с контрола, като например *прилагането на контрола по член 22, параграф 10* от Регламент (ЕО) № 428/2009 с цел да се идентифицират предизвикателствата, свързани с

⁷ През 2016 г. са издадени 13 отказа за оборудване за прихващане или заглушаване на мобилни телекомуникации, 1 отказ за софтуер за декодиране на мобилни комуникации, 2 отказа за системи или оборудване за наблюдение на комуникации в мрежи, работещи с интернет протокол (IP) и 1 отказ за софтуер за проникване.

⁸ ОВ L 334, 15.12.2017 г., стр. 1.

изпълнението, и да се събере информация за националния опит и добри практики и за информираността на индустрията.

КГИДУ също така проведе технически обмен на информация относно възможното *хармонизиране между текста на ЕС за контрол на изделията с двойна употреба и контролните текстове в многостранните режими* (по отношение на Общата бележка за ядрените технологии и Бележката за ядрения софтуер).

3.3. Насоки на ЕС за контрол на износа на изделия с двойна употреба

В светлината на резултатите от проучването от 2016 г. за сближаване на ОИО и ВПС КГИДУ реши да създаде техническа експертна група (TEG), която да разработи насоки за спазване на правилата за индустрията (TEG „Програми за вътрешно съответствие“). В хода на своята работа TEG проведе четири срещи и предостави консултации на представители на индустрията. Напредъкът, постигнат от техническата експертна група, беше представен на КГИДУ на 9 ноември 2017 г. и на заинтересованите страни по повод на форума за експортен контрол на 19 декември 2017 г.

3.4. Обмен на информация между компетентните органи

КГИДУ продължи да подкрепя по-нататъшното развитие на електронната система за изделия и технологии с двойна употреба (ЕСИТДУ) — защитена и криптирана електронна система на сървър на Комисията, чието предназначение е да подкрепя засиления обмен на информация между органите за контрол на износа и Комисията. През 2017 г. КГИДУ постигна съгласие за конкретни подобрения на ЕСИТДУ и разработи нови функционалности, които дават възможност за онлайн управление на достъпа и контактите в националните администрации и подкрепят „консултациите по член 11“, например когато стоките се намират в държава членка, различна от тази, в която е подадено заявлението. Бяха направени и други актуализации, например относно правните позовавания за съобщаване на отказите по иранските санкции и относно отразяването на актуализацията на контролния списък на ЕС за 2016 г. съгласно Делегиран регламент на Комисията (ЕС) № 2017/2268.

КГИДУ продължи и дискусиите относно създаването на „платформа за електронно лицензиране“ и създаде техническа експертна група в подкрепа на проучването за осъществимост на електронното лицензиране, проведено от Комисията през 2017 г. Проучването за осъществимост за разработването на „платформа за електронно лицензиране“, което да бъде използвано на доброволен принцип от компетентните органи, беше представено на заинтересованите страни по повод на форума за експортен контрол на 19 декември 2017 г.

3.5. Група от експерти на ЕС в областта на изделията с двойна употреба

През 2017 г. групата от експерти на ЕС в областта на изделията с двойна употреба от Съвместния изследователски център (JRC) на Комисията и експерти, осигурени от държавите членки, продължи да оказва подкрепа на компетентните органи, потърсили консултации във връзка с конкретни случаи, свързани с издаване на лицензи. Общо през периода на докладване на 6 компетентни органа бяха предоставени 9 технически консултации относно класирането на стоки.

3.6. Привеждане в действие на контрола на износа

КГИДУ обмени информация относно някои конкретни опити за заобикаляне на контрола. От своя страна Комисията публикува нова версия на „таблицата на съответствието“⁹ която показва взаимовръзката между митническите кодове и класификациите на изделията с двойна употреба, и продължи да включва параметрите за контрол на износа в онлайн базата данни с митническата тарифа на ЕС (ТАРИК).

3.7. Изграждане на капацитет

През 2017 г. Съвместния изследователски център (JRC) на Комисията продължи поредицата от технически семинари, провеждани в сътрудничество с Министерството на енергетиката на САЩ, като проведе на 23-24 май 2017 г. десетия семинар в централата на Световната митническа организация в Брюксел, Белгия. В семинара участваха служители, работещи в областта на издаването на лицензи, и технически експерти от компетентните органи, както и износители, академични и научноизследователски организации. Разгледаните теми включваха предизвикателствата, свързани с прилагането на универсалния контрол и предизвикателствата, отнасящи се до съответствията между митническите кодове и списъците за контрол на износа.

Въз основа на концепция, изготвена от Съвместния изследователски център на Комисията (JRC), КГИДУ проучи планове за разработване на учебна програма на ЕС „Inreach“ за обучение на служители, натоварени с прилагането на лицензионния режим и митнически служители и започна подготовката за първия семинар, който ще се проведе през 2018 г.

3.8. Прозрачност и диалог с представителите на промишлеността и академичните среди

КГИДУ оказва подкрепа при организирането на „Форум за контрол на износа“ на 19 декември 2017 г. в Брюксел, в който участваха браншови организации, дружества, работещи в областта на изделията с двойна употреба, академични среди и организации на гражданското общество, за да обсъдят прилагането на контрола на износа в ЕС и законодателния процес за модернизиране на контрола на износа в ЕС¹⁰. През 2017 г. Комисията и компетентните органи организираха или участваха в повече от 160 информационни мероприятия.

КГИДУ също така подготви документация с цел да окаже подкрепа на износителите при прилагането на регламентите. По-конкретно измененията в текста на контролния списък на ЕС, въведени с Делегиран регламент (ЕС) 2017/2268 на Комисията, са обобщени с информационна цел в документа „Всеобхватна бележка относно измененията“.

⁹ http://trade.ec.europa.eu/doclib/docs/2017/march/tradoc_155445.xlsx

¹⁰ http://trade.ec.europa.eu/doclib/docs/2017/december/tradoc_156503.pdf

4. ОСЪЩЕСТВЯВАН В ЕС КОНТРОЛ НА ИЗНОСА — КЛЮЧОВИ ДАННИ

Трудно е да се получи надеждна информация за общия износ с двойна употреба (включително неписани изделия с двойна употреба), тъй като не съществува съответно определен икономически сектор. Въпреки това Комисията и държавите членки събират данни, които дават възможност за приблизителни оценки на износа на стоки с двойна употреба, въз основа, от една страна, на специфични данни относно лицензирането, събрани от компетентните органи, и, от друга страна, на статистически данни за митнически стоки, които включват стоките с двойна употреба. Приблизителните стойности за обема на износа през 2016 г. са представени по-долу. Следва да се отбележи, че представените по-долу приблизителни стойности не обхващат услугите и нематериалните трансфери на технологии, свързани с търговията със стоки с двойна употреба.

4.1. Търговия с изделия с двойна употреба в ЕС: изделия и местоназначения

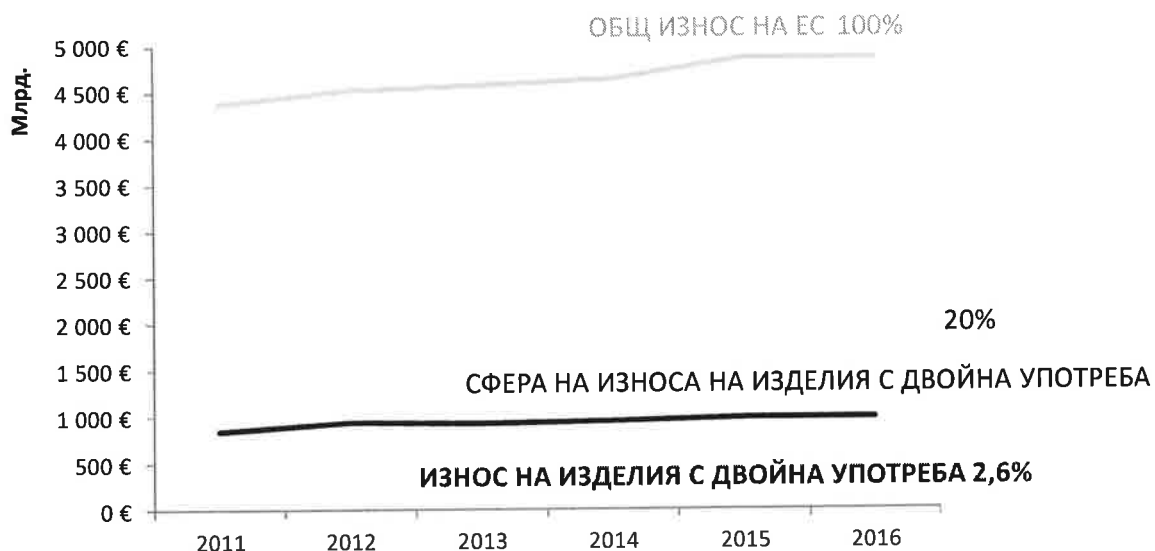
През 2017 г. регламентът се прилагаше предимно по отношение на износа на около 1841 „изделия“ с двойна употреба, изброени в приложение I („контролния списък на ЕС“) и класирани в 10 категории (графика 1). Тези изделия с двойна употреба се отнасят до около 1000 митнически стоки, включително химикали, метали и неметални минерални суровини, компютри, електронни и оптични продукти, електрическо оборудване, машини, превозни средства и транспортно оборудване и т.н. и обикновено попадат във високотехнологичния сегмент на тази широка сфера на смесените стоки.

Графика 1: Брой на изделията с двойна употреба, включени в категории от приложение I след приемането на Регламент (ЕС) 2017/2268, в сравнение с Регламент (ЕС) № 2016/1969.

Статистическите оценки на относителното значение на търговията с изделия с двойна употреба сочат, че износът на изделия с двойна употреба представлява около 2,6 % от общия износ на ЕС (в рамките на ЕС и за държави извън ЕС) в рамките на една широка „сфера на износа на изделия с двойна употреба“¹¹ сред митническите стоки (графика 2).

¹¹ В статистическата методика, разработена от Съвместния изследователски център на Комисията, се използва разработена от ГД „Данъчно облагане и митнически съюз“ таблица на съответствието между

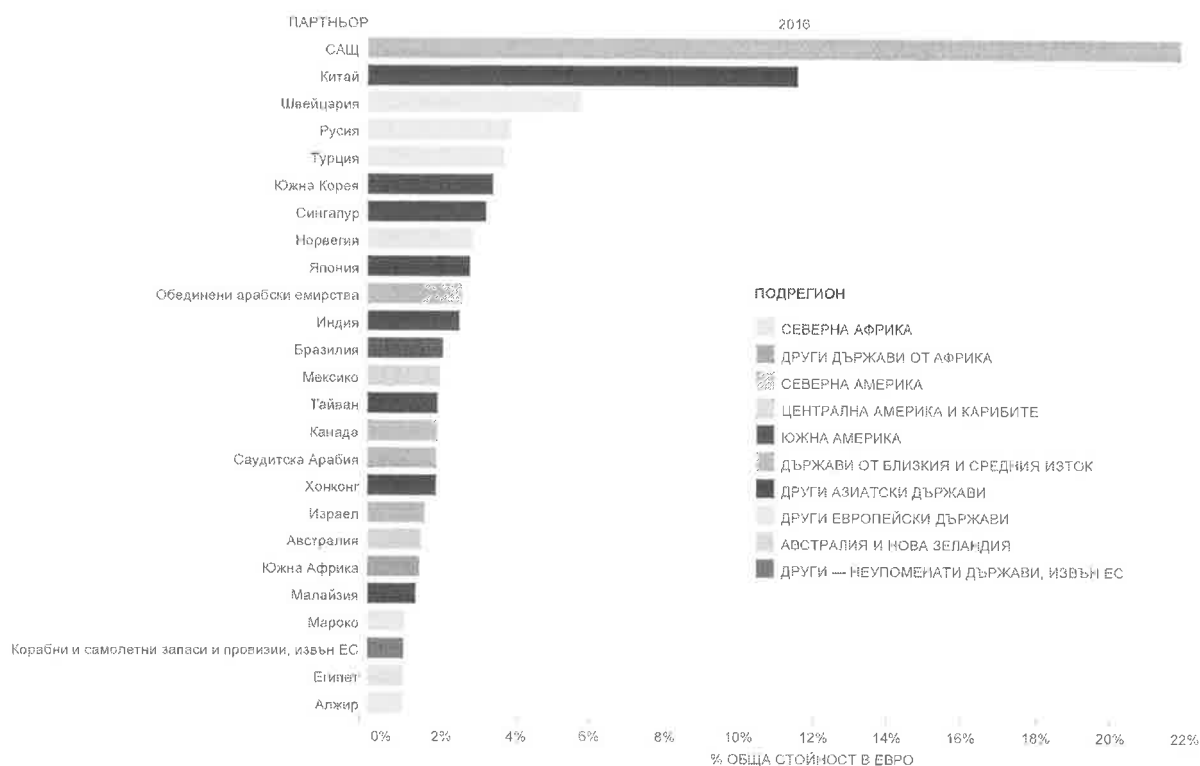

Графика 2: Статистически оценки на износа на изделия с двойна употреба в рамките на ЕС и за държави извън ЕС.

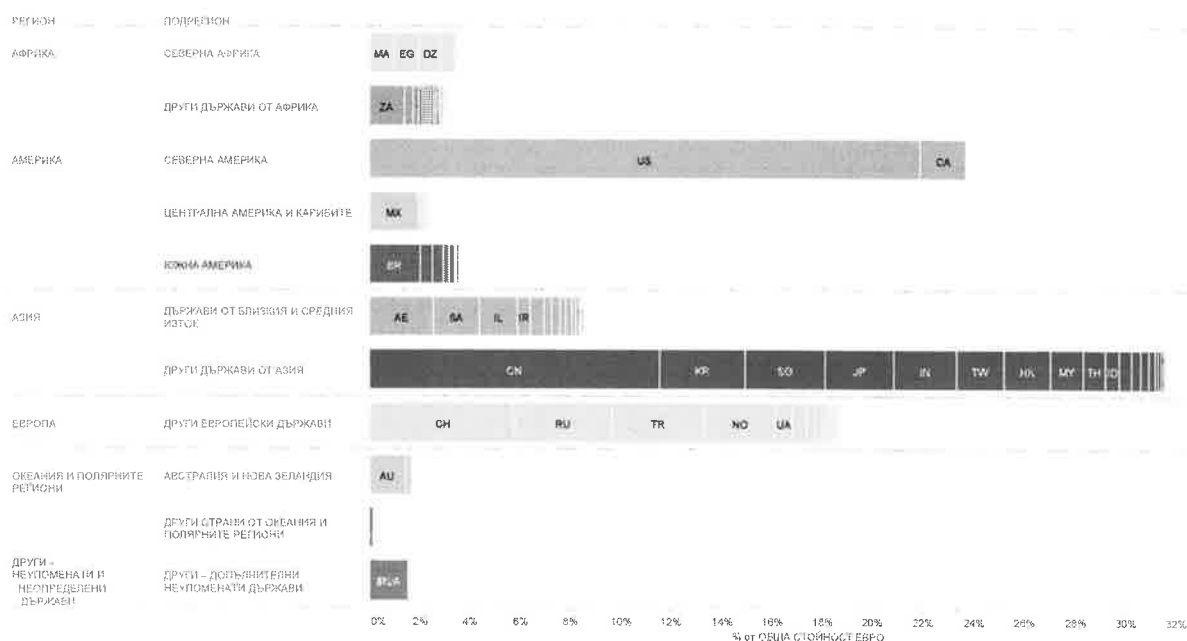
Статистическите оценки разкриват също така основните местоназначения за износа на изделия с двойна употреба и сочат, че голяма част от този износ е насочена към държавите, ползващи се от генерални разрешения на Съюза за износ (ГРЕСИ), в които се използва ГРЕСИ EU001. Държавите по местоназначение отразяват структурата на експортния пазар на ЕС по отношение на съответните стоки, както и улесняването на търговията чрез ГРЕСИ (графики 2, 3 и 4)¹².

класификационните номера на изделията с двойна употреба и митническите кодове и данните от базата COMEXT на Евростат, както и данните относно лицензирането. Понятието „сфера на износа на изделия с двойна употреба“ се отнася до широка сфера от смесени стоки, която включва изделия с двойна употреба. Търговията с изделия с двойна употреба се извършва в рамките на тази сфера от стоки, но не е идентична с нея, тъй като далеч не всички стоки от сферата на износа на изделия с двойна употреба са действително с двойна употреба.

¹² „Корабни и самолетни запаси и провизии, извън ЕС“ се определя като доставки за складове на кораби и въздухоплавателни средства. „Други — неупоменати държави, извън ЕС“ обхваща държави и територии, които не са упоменати в контекста на търговията с трети държави (т.е. тези кодове обичайно се използват за стоки, доставяни за офшорни съоръжения).

Графика 3: Оценки на износа на ЕС на изделия с двойна употреба: първите 25 държави по местоназначение на износа и техните подрегиони през 2016 г.

Графика 4: Оценки на износа на ЕС на изделия с двойна употреба: държави по местоназначение, разпределени по региони и подрегиони на света, през 2016 г.

4.2. Контрол на търговията с изделия с двойна употреба в ЕС: заявления, лицензи, откази

КГИДУ осъществи обмен на информация и данни относно лицензирането с цел да подобри разбирането на контрола на износа и на неговото икономическо въздействие. Някои от събраните през периода на докладване данни са представени по-долу; следва да се отбележи обаче, че някои държави членки не събират всички видове данни.

Поради това предоставената по-долу информация се изразява в приблизителни оценки на сумарните количества и стойности в рамките на данните, предоставени от държавите членки.

Графика 5: Обем (брой) на разрешенията и отказите през периода 2010—2016 г.¹³

Графика 6: Стойност (в млн. евро) на разрешенията и отказите през периода 2010—2016 г.

¹³ В графики 5 и 6 данните за заявленията включват всички заявления за лицензи, включително уведомленията в рамките на генералните разрешения, като така разкриват най-общо обема на „контролирания износ“, т.е. стойността на износа за държави извън ЕС, който подлежи на процес на издаване на разрешение. В случаите, когато не са налични данни за заявленията, в графиката се използват данните за разрешенията като приблизителни оценки за броя на заявленията. Данните за разрешенията се отнасят за износа на изделия с двойна употреба, разрешен по силата на индивидуални и глобални лицензи. Следва да се отбележи, че броят на заявленията не съответства непременно на сбора от разрешенията и отказите, тъй като е възможно някои заявления да бъдат оттеглени, а други да не бъдат приключени в рамките на годината. Данните за отказите се отнасят за обема и стойността на отказания износ.

Обем на разрешения износ по вид на лиценза през 2016 г.

Графика 7: Обем (брой) на разрешенията по категории през 2016 г.

Стойност на разрешения износ по вид на лиценз през 2016

Графика 8: Стойност (в млн. евро) на разрешенията, класирани по вид, през 2016 г.

Общата стойност¹⁴ на заявленията е достигнала 45,7 млрд. евро, а контролираният износ на изделия с двойна употреба е представлявал 2,6 % от общия износ за държави извън ЕС. Разрешената търговия с изделия с двойна употреба е възлизала на 33,1 млрд. евро, което представлява 1,9 % от общия износ за държави извън ЕС, като по-голямата част от трансакциите са били разрешени по силата на индивидуални лицензи (приблизително 25 000 отделни лиценза, издадени през 2016 г.) и на глобални лицензи (според стойността). Реално само малка част от износа е била отказана: през 2016 г. са издадени близо 690 отказа, което представлява около 1,1 % от стойността на контролирания износ на изделия с двойна употреба през въпросната година и 0,03 % от общия износ за държави извън ЕС.

¹⁴ Тази графика включва стойността на заявленията за лицензи и уведомленията в рамките на генералните разрешения за износ.

